Van Ark is DOOR DE WOL GEVERFD'

Op VWS was ze in 2020 een nieuw gezicht, maar een nieuwkomer is Tamara van Ark allerm minst. 'Ze zit op een cruciale plek in het kabinet en dat is niet voor niets', zegt Doekle Terpstra over de 46-jarige VVD-minister voor Medische Zorg en Sport.

tekst Samira Ahli

beeld VWS, ANP/Robin Utrecht en ANP/Hollandse-Hoogte/Nico Garstman

IN HET BEWOGEN JAAR 2020 WAS ER OOK OP HET PERSONELE VLAK OP HET MINISTERIE VAN VWS VEEL BEROERING. Van Ark kwam op het departement nadat Bruno Bruins midden in de eerste coronagolf oververmoeid moest stoppen. Martin van Rijn had de portefeuille tijdelijk onder zijn hoede gehad, maar vond het halverwege het jaar tijd om het stokje over te dragen. Op 9 juli maakte hij plaats voor Van Ark, toen nog staatssecretaris van Sociale Zaken. Na de zomer bleek dat het ergste van de coronacrisis allerm minst achter de rug was. Eind september kreeg de kersverse minister er een pak werk bij van collega Hugo de Jonge.

Arbeidsmarkt

Met Van Ark komt er voor de buitenwacht een nieuw gezicht op VWS. Wie wat langer in de zorg meeloopt, kent haar uit de wandelgangen van de Tweede Kamer, waar ze zich met de thuiszorg en

de langdurige zorg bezighield, of als staatssecretaris van Sociale Zaken, op het snijvlak van zorg en welzijn.

Een van de dossiers die ze van De Jonge overneemt, is de zorgarbeidsmarkt. Van Arks ervaring op Sociale Zaken komt hierbij van pas. Tijdens de coronacrisis werd het extra hard gevoeld, maar personeelstekorten plagen de zorgsector al jaren. Daarnaast is er al lange tijd discussie over taakherschikking en de opname van nieuwe beroepen. Doekle Terpstra heeft de minister vanuit zijn commissie Werken in de Zorg meerdere keren van advies over de zorgarbeidsmarkt voorzien. 'Ze is geëngageerd aan het thema arbeid, dat was ze ook vanuit haar vorige portefeuille', vertelt hij. 'Ze heeft zich daarnaast laten zien als een betrokken minister en ook een minister die iets kan. Ze zit op een cruciale plek in het kabinet en dat is niet voor niets. Ze is snel door de wol geveerd.'

Tamara van Ark tijdens een debat over de ontwikkelingen rond het coronavirus.

Vlak voor het verkiezingsreces reageert Van Ark op de eindrapportage van de commissie. Ze belooft dat een volgend kabinet het actieprogramma Werken in de Zorg een passend vervolg zal geven. Met een VVD die in de peilingen de grootste is, is de kans groot dat Van Ark mag terugkomen als bewindsvrouw op VWS. Als Terpstra haar dan van nog één advies mag voorzien, vraagt hij haar om de aandacht voor dit onderwerp vooral niet te laten verslappen. 'Zet met volle kracht in op de potentie die er in de regio's bestaat. Zorg dat de arbeidsmarkt non-concurrentieel wordt, dat er in de keten wordt samengewerkt op basis van een gezamenlijke publieke opdracht. Het moet met nadruk gaan over de hele keten en niet een stukje daarvan, zoals alleen de ziekenhuizen of alleen de verpleeghuizen. Een nieuw kabinet moet de opgaves op de arbeidsmarkt massaal bij de kop pakken. Er is onder bestuurders een grote behoefte aan consistentie. Deze bestuurders moet het kabinet niet in de kou laten staan.'

Van De Jonge erft Van Ark ook de gehandicaptenzorg. Frank Bluiminck, directeur van de Vereni-

ging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) vindt het lastig om haar korte periode als minister te duiden. 'Het was vanwege de coronacrisis ook niet het moment voor grote nieuwe plannen', zegt hij. 'In haar tijd als staatssecretaris hebben we een aantal dingen wel al samen gedaan. Ik ken haar daardoor als een buitengewoon prettig mens. Ze is betrokken, open en op een hartelijke manier geïnteresseerd, maar heeft wel een gezonde dosis zakelijkheid. Ze wil altijd kijken naar: wat kunnen we wel doen? Een prachtige nuchtere instelling.' Het was voor Bluiminck te merken bij een werkbezoek aan een project waarbij jongeren met een beperking een opleiding volgden tot woonhulp. 'Bij zo'n bezoek zie je hoe makkelijk ze contact maakt met de mensen. Wat dat betreft is het leuk om terug te blikken, niet alleen op haar ministerschap, maar ook op haar loopbaan daarvoor. Ze deed ervaring op met sociale zaken en de arbeidsmarkt en nu doet ze haar ervaring op met de zorg.'

Meer samenhang

'Vanuit de gehandicaptenzorg hopen we dat er in de toekomst meer samenhang zal bestaan tussen werk en onderwijs en zorg', vervolgt Bluiminck. 'Zeker voor mensen met een lichte verstandelijke beperking is dit van levensbelang. Wat zij naast zorg nodig hebben is dat ze iets kunnen leren, een vak kunnen leren en kunnen werken. Voor de vorming van hun identiteit is dat erg belangrijk. Het gaat bovendien om een miljoen mensen. Die moet je zoveel mogelijk uit de zorg willen houden. Van

'Een buitengewoon prettig mens en op een hartelijke manier geïnteresseerd'

Het kabinet Rutte-III is gevallen. Van Ark staat de pers te woord.

Ark maakt tot nu toe de perfecte loopbaan door om deze taak op te pakken. Wie weet wat voor moois er nog in zit? Ze zou een goede toekomstige minister voor gehandicaptenzaken zijn. Ik kijk in ieder geval positief naar de samenwerking.'

Rustige energie

Het zijn niet altijd zoete broodjes die Van Ark bakt, benadrukt Bluiminck. 'De afgelopen tijd heb ik haar meegemaakt bij een aantal bijeenkomsten met betrekking tot de zorgbonus en de beschermingsmiddelen tegen corona. Daarbij zaten werkgeversorganisaties, beroepsverenigingen en vakbonden bij elkaar aan tafel en dan blijkt daar iets van de bagage die Van Ark mee heeft genomen uit haar periode als staatssecretaris op Sociale Zaken. Die bijeenkomsten werden best ingewikkeld, de meningen liepen erg uiteen. Dat gaat ze niet uit de weg, ze gaat het aan. Ze benoemt het, ook als er iets gebeurt dat verstorend is. Het lukt misschien niet altijd om tot een oplossing te komen die voor iedereen bevredigend is, maar door dingen te benoemen schept ze wel duidelijkheid. Ze heeft een heel rustige energie en is niet van de grootse, dramatische gebaren.'

Bij het overleg over de beschermingsmiddelen

wilden de vakbonden dat een meer beschermend mondkapje voor alle zorgmedewerkers verplicht zou worden. 'Van Ark wilde dat niet doen en wees daarbij naar het advies van het OMT: dit is het advies van de experts, daar ga ik niet van afwijken. Ze laat zich ook niet opjatten. Als ze merkt dat in een overleg waar een uur voor is uitgetrokken nog allerlei hoofdpunten op de agenda staan, plant ze gerust een volgend overleg in van anderhalf uur', aldus VGN-directeur Bluiminck.

Nullijn voor ziekenhuizen

De ziekenhuiszorg, een sector die enorm onder druk kwam te staan tijdens de coronapandemie, is voor Van Ark een relatief nieuw terrein. Er worden afspraken gemaakt met de zorgverzekeraars om ziekenhuizen te compenseren voor de schade van de crisis. Wanneer de ziekenhuizen, verenigd in de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen, in een brief om meer investeringen in de ziekenhuiszorg vragen, geeft Van Ark echter geen duimbreed toe. De nullijn voor groei uit het hoofdlijnenakkoord voor de medisch-specialistische zorg blijft staan.

Ook aan de zogenoemde houtskoolschets voor de toekomst van de acute zorg – getekend door haar voorganger – wil Van Ark niet tornen. Deze stuurt volgens velen aan op concentratie en dus sluiting van spoedeisendehulpafdelingen. Van Ark schrijft in een brief aan de Tweede Kamer dat het plan niet per se minder locaties voor acute zorg hoeft te betekenen. 'Het is een stip op de niet al te verre horizon. Deze schets is richtinggevend voor de

'Ze is een betrokken minister, benaderbaar en recht door zee'

inrichting en financiering van het toekomstige acute zorglandschap', houdt de minister vol.

In januari staan de ziekenhuizen en de minister nogmaals tegenover elkaar. Deze keer gaat het over de extra IC-bedden die ziekenhuizen hebben neergezet om de stroom coronapatiënten op te vangen. Zeven ziekenhuisbesturen hebben een rechtszaak tegen Van Ark aangespannen, omdat ze deze niet wil vergoeden. Volgens VWS vragen de ziekenhuizen vergoeding voor bedden die ze niet voor corona hebben gebruikt. De ziekenhuizen zeggen dat het ministerie zelf fouten maakte in de berekeningen van de bestaande IC-capaciteit en een verkeerde wens formuleerde voor de extra IC-bedden. Een zaak die ongetwijfeld een vervolg krijgt, want volgens de ziekenhuizen gaat om zo'n 20 tot 25 miljoen euro.

Recht door zee

Ondanks de strubbelingen is er ook vanuit de medisch-specialistische zorg waardering voor het

optreden van de VVD-minister. 'Tamara van Ark ziet de gedrevenheid en de professionaliteit waarmee zorgprofessionals hun werk doen', zegt Peter Paul van Benthem, voorzitter van de Federatie Medisch Specialisten. 'Ik ervaar haar als een betrokken (demissionair) minister. Ze is benaderbaar en recht door zee. Ook als we het ergens niet over eens zijn, geeft ze duidelijk aan dat ze een ander standpunt heeft. Dat waardeer ik. Ook onderschrijft Tamara van Ark dat zorgprofessionals ruimte en vertrouwen nodig hebben, want dat leidt tot gemotiveerde professionals.' Als Van Benthem de minister van een advies mag voorzien, wijst hij op de dreiging van verdere institutionalisering en bureaucratisering van de medisch-specialistische zorg. Hij doelt hiermee op plannen van meerdere partijen die opgaan voor de Tweede Kamerverkiezingen om instanties als Zorginstituut Nederland meer invloed te geven. 'Dat leidt tot meer administratieve lasten en inperking van de ruimte voor de intrinsieke motivatie van de professionals.'